

РОЗДІЛ 3 РОМАНСЬКІ МОВИ

УДК 81'42:81'373:316.77:070

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2026.47.13>

СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ ДОМІНАНТИ *ACÉRICULTURE* У СТРУКТУРІ СУЧАСНОГО КВЕБЕКСЬКОГО МЕДІАДИСКУРСУ (НА МАТЕРІАЛІ НОВИННИХ ТЕКСТІВ ФРАНЦУЗЬКОМОВНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ КАНАДИ)

SEMANTIC ANALYSIS OF THE DOMINANT LINGUOCULTURAL CONCEPT *ACÉRICULTURE* WITHIN THE STRUCTURE OF CONTEMPORARY QUEBEC MEDIA DISCOURSE (BASED UPON NEWS ARTICLES FROM CANADIAN FRENCH-LANGUAGE PERIODICALS)

Баранцев Я.А.,

orcid.org/0009-0000-4795-4598

*аспірант, асистент кафедри романо-германської філології та професійної комунікації
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*

У статті здійснено спробу комплексного семантичного аналізу реалізації лінгвокультурної домінанти (далі – ЛД) *ACÉRICULTURE* у структурі сучасного квебекського медіадискурсу. Установлено, що проблема моделювання змісту лінгвокультурних концептів набуває особливої ваги у сфері медіатекстів, які функціонують як багаторівневі транслятори інформації, що створює підґрунтя для інтеграції методик різних напрямів лінгвістики, зокрема семасіології, когнітології та лінгвокультурології.

Актуальність поданого дослідження зумовлена необхідністю цілісного вивчення лінгвокультурної специфіки французькомовного ареалу Північної Америки. ЛД *ACÉRICULTURE* посідає унікальне місце в концептосфері лінгвокультури Канади, оскільки репрезентує фундаментальний етнокультурний код національної ідентичності. Відповідно, мета дослідження полягає в практичній апробації комплексної методики семантичного аналізу ЛД *ACÉRICULTURE* у структурі сучасного французькомовного медіадискурсу. Матеріалом для дослідження стали новинні тексти періодичних видань Квебеку «Le Journal de Montréal», «L'actualité» і «La Presse», опубліковані протягом березня–квітня 2026 року, у яких висвітлена тема індустрії кленового сиропу, її значення для економіки та культури Канади, а також виклики, перед якими вона постала у зв'язку з кліматичними змінами.

У процесі дослідження встановлено, що лексикографічні джерела та корпуси фіксують появу слова *acériculture* у французькомовному дискурсі від початку ХХ ст., відтак виявлено поступове зростання частотності її вживання. Застосування методу словникових дефініцій оприявило виразну локальну маркованість цього концепту з огляду на зазначені нотатки та ширший обсяг визначень, пропонованих у канадських джерелах. Зі свого боку, аналіз енциклопедичної літератури став підґрунтям для конкретизації соціокультурного контексту функціонування досліджуваного концепту; у поєднанні із зіставленням словникових дефініцій він дав змогу окреслити ключові компоненти його семантичної структури. Для доповнення цих даних у процесі вивчення медіатекстів згаданих періодичних видань був застосований метод побудови лексико-семантичного поля, унаслідок чого була виявлена периферія концепту *ACÉRICULTURE*. Окрім того, залучення методу фреймового аналізу розширило ці результати, уможлививши визначення базових слотів його фрейму, до якого ввійшли термінологічні вузли, що описують процес і результат виробництва кленового сиропу. Зрештою, зроблено висновок про ключову роль ЛД *ACÉRICULTURE* у канадській лінгвокультурі, а також окреслено перспективи подальшого застосування апробованої методики.

Ключові слова: лінгвокультурна домінанта, семантичний аналіз, медіадискурс, когнітивна лінгвістика, французька мова.

The article undertakes a comprehensive semantic analysis of the implementation of the dominant linguocultural concept (hereinafter DLC) *ACÉRICULTURE* within the structure of contemporary Quebec media discourse. It has been established that the modelling of linguocultural concepts acquires particular significance in the sphere of media texts, which function as multi-layered transmitters of information. This, in turn, provides a foundation for the integration of methodologies from various branches of linguistics, notably semasiology, cognitive studies, and linguocultural research.

The relevance of the present study is determined by the need for a holistic examination of the linguocultural specificity of the French-speaking area of North America. The DLC *ACÉRICULTURE* occupies a distinctive position within the conceptual sphere of Canadian linguoculture, since it embodies a fundamental ethnocultural code of national identity. Thus, the objective of the research is to conduct a practical validation of a comprehensive methodology for the semantic analysis of the DLC *ACÉRICULTURE* within the structure of contemporary French-language media discourse. The material for the analysis comprises news texts from Quebec periodicals *Le Journal de Montréal*, *L'actualité*, and *La Presse*, published

between March and April 2026. These texts address the maple syrup industry, its significance for the Canadian economy and culture, as well as the challenges that it faces in connection with climate change.

In the course of the research, it has been ascertained that French-language lexicographic sources and corpora record the emergence of the term *acériculture* from the opening decades of the 20th century, and that a gradual increase in the frequency of its employment may be discerned thereafter. The recourse to the analysis of dictionary definitions has revealed a marked local specificity of this concept, as evidenced by the annotations in the dictionaries, as well as by the broader range of definitions provided in Canadian sources. For its part, the examination of encyclopaedic literature has furnished the basis for a more precise delineation of the socio-cultural context within which this concept operates; when combined with the comparative analysis of dictionary definitions, it has enabled the identification of the principal constituents of its semantic structure. In order to complement the data obtained, the study of media texts from the aforesaid periodicals was accompanied by the application of the lexical-semantic field construction method, whereby the peripheral constituents of the concept ACÉRICULTURE were brought to light. Furthermore, the employment of the frame analysis has served to extend these results, facilitating the determination of the fundamental slots of its script frame, which encompasses the terminological nodes descriptive of both the process and the outcome of maple syrup production. In the final analysis, it has been inferred that the DLC ACÉRICULTURE fulfils a pivotal role within Canadian linguoculture, with the prospects for further application of the tested methodology having been delineated.

Key words: dominant linguocultural concept, semantic analysis, media discourse, cognitive linguistics, the French language.

Постановка проблеми. Сучасна лінгвістична парадигма характеризується активним переходом від системно-структурного опису мовних одиниць до антропоцентричного та когнітивно-дискурсивного аналізу, у межах якого мова постає колективним осередком пам'яті культурної когніції соціуму. У зв'язку з цим варто зазначити, що в контексті розвитку гуманітаристики семасіологія як галузь лінгвістичної семантики трансформується з вузькоспеціалізованої дисципліни про значення слова до універсальної методології, здатної забезпечити цілісний і системний розгляд процесів концептуалізації та категоризації культурного досвіду лінгвостільнот. Водночас проблема моделювання змісту лінгвокультурних концептів, з-поміж яких чільне місце належить лінгвокультурним домінантам (ЛД), набуває особливої ваги у сфері медіадискурсу, що функціонує як багаторівневий транслятор інформації різного типу. Це, зі свого боку, створює нові перспективи для інтеграції методик окремих галузей лінгвістичного знання, що дало б змогу ґрунтовніше досліджувати закономірності згаданого функціонування, яке безпосередньо спирається на процеси творення значень і смислів у медіа мовними засобами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна семасіологія пройшла тривалий шлях розвитку від першої половини XIX ст. до новітніх лінгвістичних парадигм, унаслідок чого сьогодні постає як багатогранна дисципліна, що вивчає значення слова. У контексті методологічного розрізнення семасіології та ономасіології Д. Герартс протиставляє поняття *meaning* і *naming* [1, с. 23]. Водночас у сучасних когнітологічних студіях науковці також висловлюють сумнів щодо можливості суворого аналітичного дотримання цієї дихотомії з огляду на те, що Д. Глінн описує як необхідність визнання емергентного характеру

значення, оскільки лексеми складаються з ономасіологічних пучків (onomasiological bundles) тонко диференційованих морфосинтаксичних варіативних форм [2, с. 47].

Проблема природи значення залишається центральною в лінгвістичній семантиці. Перехід від системно-структурного опису до аналізу дискурсу ознаменував нову еру в семантичних дослідженнях. Як зазначає С. Гонсалес Очоа, лінгвістика виявила, що мова є довільною системою відмінностей, у якій її елементи набувають значення через відношення з іншими елементами системи, проте обмеження аналізу суто парадигматичним рівнем неминує спричиняє редукцію мови до статичного об'єкта без історії та суб'єкта [3, с. 75]. Одним із перспективних напрямів, покликаних інтерпретувати значення, є зіставна лексична семантика, яка, за визначенням Л. Застріжної, «є найменш досліджувана з усіх розділів контрастивної лінгвістики через багатоярусну структуру, частини якої перебувають у різноманітно переплетених зв'язках і відношеннях» [4, с. 67]. Ф. Растьє, обґрунтовуючи засади іншого напрямку – інтерпретативної семантики, – стверджує, що слово набуває значення в синтагмі, синтагма – у періоді, період – у тексті, а текст – у соціальній практиці, що в ній його створено [5, с. 492].

Методологічний інструментарій лінгвістичної семантики збагачується завдяки інтеграції з іншими дисциплінами. Так, особливе місце в сучасних мовознавчих студіях посідають лінгвокультурологія та культурна лінгвістика; остання, за Ф. Шаріфіаном, досліджує зв'язок між мовою, культурою та концептуалізацією. Ідея про когнітивну зумовленість культурного фону створюваних у соціумі знань спирається на тезу Р. Ленекера про те, що когніція на всіх рівнях є втіленою та культурно вкоріненою [6, с. 473–474].

З усім тим, аналіз наукової літератури засвідчив, що питання інтеграції методів семасіології та лінгвокультурології для вивчення медіатекстів залишається недостатньо вивченим; ця сама обставина зумовлює актуальність його дослідження. Видається також, що семантичний аналіз лінгвокультурних домінант у медіапросторі є перспективним і має забезпечити ґрунтовнішу інтерпретацію складних механізмів соціальної взаємодії та культурного впливу, утілені в мовній тканині дискурсу.

Постановка завдання. Мета поданого дослідження полягає в практичній апробації комплексної методики семантичного аналізу ЛД ACÉRICULTURE у структурі сучасного французькомовного медіадискурсу. Матеріалом для лінгвістичного дослідження стали новинні тексти періодичних видань Квебеку «Le Journal de Montréal», «L'actualité» і «La Presse», опубліковані протягом березня–квітня 2026 року, у яких висвітлена тема індустрії кленового сиропу, її значення для економіки та культури Канади, а також виклики, перед якими вона постала у зв'язку з кліматичними змінами.

Виклад основного матеріалу. Для початку нашого дослідження доцільно представити ЛД ACÉRICULTURE як концепт у структурі його денотативного ядра та конотативної периферії. Для експлікації функціонування означеного номену ми послуговувались алгоритмом, який становить синтез різних методів структурно-семантичного аналізу лексичної одиниці як назви концепту, що в конкретній культурі має домінантне значення.

На першому етапі дослідження був застосований **корпусно-частотний (діахронічний) аналіз** для відстеження динаміки концептуалізації поняття *acériculture* у французькомовному писемному дискурсі. Для цього був використаний інструментарій Google Books Ngram Viewer, що дає змогу встановити частотність лексичних одиниць на базі репрезентативного корпусу оцифрованих текстів Google Books. Використання оператора «smoothing» (показник згладжування) зі стандартним параметром «3» дало змогу нівелювати випадкові річні коливання й виокремити стійку тенденцію розвитку поняття. Як видно на рис. 1, отримані статистичні дані засвідчують першу фіксацію лема в текстах, датованих 1924 роком, відтак спостерігаємо циклічне зростання та зниження частотності досліджуваної одиниці протягом декількох періодів із вершинами в такі роки: 1930, 1951, 1978, 1989, 2003.

Припускаємо, що різкі зміни вектора частотності в окремі періоди можуть корелювати з екстралінгвальними чинниками; так, помітне зростання в період 1983–1989 рр. можна пояснити актуалізацією поняття *acériculture* у суспільному дискурсі Квебеку 1980-х рр., зокрема у зв'язку з ухваленням 1983 року нової назви Федерації виробників кленового сиропу (*Fédération des producteurs acéricoles du Québec*, актуальна назва якої – *Fédération des producteurs et productrices acéricoles du Québec*), голосуванням 1989 року за план колективного договору щодо гуртового продажу кленового сиропу та його набуттям чинності 1990 року [8].

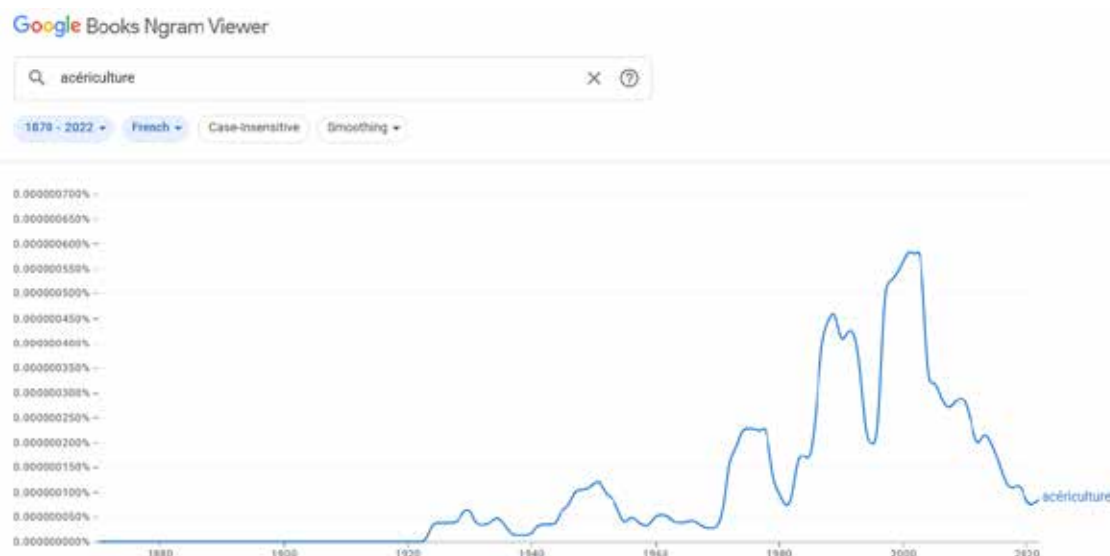

Рис. 1. Частотність уживання лексики *acériculture* у французькомовному корпусі за період 1870–2022 рр. (за даними Google Books Ngram Viewer) [7]

Утім, необхідно визнати, що цей метод пропонує лише загальне розуміння лінгвокультурної траєкторії слова в корпусі оцифрованих джерел, водночас поза увагою опиняються випадки його вживання в усному мовленні та медіапросторі, до того ж такий аналіз охоплює весь французькомовний корпус без розмежування джерел за географічним критерієм, як і без урахування непропорційного збільшення фахових текстів і їхніх перевидань у XX–XXI ст.

Для більшої деталізації змісту поняття *acériculture* був залучений **метод словникових дефініцій**, що вможливив зібрання тлумачень слова для подальшого виокремлення його базових семантичних ознак. Для цього були відібрані дефініції лексеми *acériculture* із різних одномовних словників і лексикографічних баз даних, що репрезентують французькомовний слововжиток передовсім у Франції та Канаді. Пропонуємо впорядкувати ці визначення в табл. 1 із зазначенням у кожному випадку джерела й наведенням наявних приміток.

Огляд відібраних словникових дефініцій дає змогу виявити очевидний асоціативний зв'язок між поняттям *acériculture* і культурним контек-

стом Квебеку. Лексикографічні джерела, які були створені у Франції та – можна стверджувати – репрезентують категоризацію картини світу з перспективи європейського різновиду французької мови («le français de France standard»), пропонують стисліші дефініції, і то практично в кожному разі з уточненням географічної специфікації терміна, наголошуючи на його регіональній характеристиці, себто зв'язкові з Канадою чи, конкретніше, Квебеком (виняток становить визначення № 3). Рівночасно констатуємо ширший семантичний обсяг дефініцій, наведених у канадських джерелах, що дає підстави для висновку про вагому роль досліджуваного концепту у французькомовній лінгвокультурі Канади. Це підтверджують і зазначені примітки, що локалізують його в межах Канади (східні провінції) і США (Нова Англія). Варто звернути увагу на те, що інші словники Франції, такі як «Dictionnaire de l'Académie française», «Trésor de la langue française» (у його цифровій версії) чи база даних CNRTL, наразі не фіксують цієї лексеми.

У ширшому сенсі така відмінність у семантичному обсязі визначень наводить на інший посутній висновок: тимчасом як для французької

Таблиця 1

Дефініції лексеми *acériculture* у французькомовних тлумачних словниках і лексикографічних базах даних

№	Словник / база даних	Країна / Регіон	Дефініція	Примітка
1	Le Robert	Франція	Culture et exploitation de l'érable à sucre (au Canada) [9].	—
2	Larousse	Франція	Au Canada, exploitation industrielle d'une érablière pour produire du sirop d'érable [10].	—
3	Llf (la langue française)	Франція	Pratique agricole dédiée à la gestion et l'exploitation des érablières pour la production de sirop d'érable et autres dérivés [11].	—
4	Encyclopædia Universalis	Франція	En sylviculture, exploitation d'une érablière [12].	Canada
5	Usito	Канада (Квебек)	Exploitation de la sève de l'érable à sucre pour la production de sirop et de produits dérivés (beurre, tire, sucre d'érable) [13].	dans l'est du Canada et en Nouvelle-Angleterre
6	Dictionnaire historique du français québécois (DHFQ)	Канада (Квебек)	Exploitation d'une érablière en vue de la production et de la mise en marché des produits de l'érable (sirop, tire, sucre, beurre); industrie qui en découle [14].	—
7	Grand dictionnaire terminologique (GDT, Office québécois de la langue française)	Канада (Квебек)	Culture et exploitation d'une érablière en vue de la récolte, du traitement et de la transformation de la sève d'érable [15].	L'acériculture se pratique principalement dans l'est du Canada et dans le nord-est des États-Unis.
8	Base de données lexicographiques panfrancophone (BDLP)	Франкофонія	Exploitation d'une érablière en vue de la production et de la mise en marché des produits de l'érable (sirop, tire, sucre, beurre); l'industrie qui en découle [16].	Québec

мовної картини світу концепт ACÉRICULTURE виявляється периферійним (потенційно – лакунарним для частини носіїв з огляду на свою специфічність, на відміну від поняття *sirop d'érable*), у межах французькомовної канадської він є культурно маркованим, ключовим і, отже, доміантним. Ця обставина пояснює випадок, коли представники різних країн і національностей є носіями спільної мови, яка не в рівномірний спосіб концептуалізує їхні картини світу з погляду лінгвокультурної значущості.

В аспекті етимології слово *acériculture* походить від лат. *acer* ‘клен’ і фр. *culture*, таким чином відтворюючи словотвірну модель лексеми *agriculture* (пор. інші слова, утворені тим самим способом, такі як *apiculture*, *arboriculture*, *horticulture*, *viticulture* тощо) [15]. В «Історичному словнику квебекської французької мови» перше вживання цього терміна зафіксовано щонайраніше під 1901 роком у праці А.-І. де Монтінї «*Étoffe du pays : Études d'économie politique canadienne*» [15]. Згідно з «Канадською енциклопедією» (інформацію подаємо в адаптованому перекладі), Канада є провідним світовим виробником й експортером кленової продукції та забезпечує 75 % потреб міжнародного ринку. Провінція Квебек залишається лідером у галузі, на яку припадає 96,4 % усього канадського експорту в цьому сегменті. Загалом світове виробництво сиропу та цукру територіально обмежене ареалом поширення клена цукрового, що охоплює листяні ліси Середнього Заходу США й таких провінцій Канади, як Онтаріо, Квебек, Нью-Брансвік, Нова Шотландія та Острів Принца Едварда, хоча деякі виробничі потужності також наявні в Британській Колумбії, Манітобі та Саскачевані. Глибокий зв'язок цієї індустрії з національною ідентичністю підтверджують сталий вислів *aussi canadien que le sirop d'érable* (‘так само канадський, як кленовий сироп’) і зображення кленового листка на державному прапорі Канади, що робить кленову продукцію не лише популярним туристичним товаром, але й традиційним дипломатичним подарунком [17]. Варто додати, що 2021 року уряд Квебеку офіційно визнав традиції «*le temps des sucres*» елементом нематеріальної культурної спадщини [18].

Порівняння вже розглянутих вище дефініцій поняття *acériculture* дає змогу зафіксувати такі базові (стійкі) їхні елементи, як ‘culture’, ‘exploitation’, ‘production’, ‘érable’, ‘sirop’. Виявивши це, за допомогою методу **компонентного аналізу** встановлюємо, що лексему *acériculture* можна пов'язати з класемами

‘substantivité’ й ‘activité’, а також архісемами ‘agriculture’, ‘silviculture’, ‘culture’, ‘exploitation’, ‘production’, що вказують на її родову належність до аграрно-лісового й виробничого секторів. З-поміж її диференційних сем (порівняно з, для прикладу, *viticulture*) на основі вивчення дефініцій і типового контексту можна виокремити такі, як ‘+ érable’, ‘+ sève’, ‘+ sirop’, ‘+ entaillage’, ‘+ printanier’, ‘+ évaporation’, ‘+ Amérique du Nord’. Отже, семему цього слова відтворює формула:

$Sm <acériculture> = \{Cl <'substantivité', 'activité'> + Arch <'agriculture' / 'silviculture', 'exploitation', 'production'> + d <'érable', 'sève', 'sirop', 'entaillage', 'printanier', 'évaporation', 'Amérique du Nord'>\}$,

де Sm – семема, Cl – класема, Arch – архісема, d – диференційна сема.

Для ситуаційного дослідження реалізації ЛД ACÉRICULTURE у сучасному квебекському медіадискурсі були вибрані новинні статті з онлайн-версій французькомовних періодичних видань «Le Journal de Montréal», «L'actualité» і «La Presse», опубліковані в березні–квітні 2026 року. Семантичний аналіз актуалізації означеної ЛД пов'язуємо з поєднанням результатів, одержаних на попередніх етапах, з **моделюванням лексико-семантичного поля** назви концепту ACÉRICULTURE у мережі текстів і виявленням тих пасажів, які ілюструють зумовленість авторської перспективи культурними чинниками.

Стаття з видання «Le Journal de Montréal» із заголовком «*Origine des cabanes à sucre : comment a-t-on découvert le sirop d'érable ?*» від 3 квітня 2026 року [19] висвітлює тему походження особливої реалії культурного ландшафту Квебеку – цукрової хатини (*cabane à sucre*), що є традиційним типом споруди, у якій за допомогою спеціальної технології отримують кленовий сироп. Зокрема, автор повідомляє, що, згідно з джерелами, корінне населення Америки ще до прибуття перших європейських поселенців використовувало кленовий сік як підсолоджувач, лікувальний засіб чи джерело енергії: *On doit la découverte du sirop d'érable aux Premières Nations qui, bien avant l'arrivée des premiers colons européens en Amérique, utilisaient déjà la sève d'érable pour se sucrer le bec, comme remède ou source d'énergie, selon le Répertoire du patrimoine culturel du Québec* [19]. Відтак автор, покликаючись на «Довідник культурної спадщини Квебеку», описує розвиток технології приготування сиропу, зазначаючи, окрім іншого, що в доколоніальну епоху сік уже згущували в ємностях із кори чи обпаленої глини, які ставили на вогонь або розігріте каміння; серед інших методів

було заморожування кленового соку задля «концентрування» цукру перед кип'ятінням: *D'autres techniques consistaient plutôt à geler l'eau d'érable, « pour en concentrer le sucre » avant de la faire bouillir, selon le Répertoire du patrimoine culturel du Québec* [19].

Самі ж цукрові хатини у своєму первинному вигляді почали з'являтися в XVII ст., хоча такі споруди були поки радше тимчасовими та, як відомо з описів, лише ближче до кінця XVIII ст., після появи випарника (*évaporateur*), з'явилися їхні вдосконалені типи. З плином часу ці хатини стали вторинними резиденціями для виробників кленового сиропу, які нерідко запрошували сусідів і родичів розділити святкову трапезу, часто супроводжувану піснями й танцями – так виник особливий концепт квебекських *cabanes à sucre*.

Найповніше сутність цієї традиції автор відтворює в першому ж абзаці: *Chaque année, le printemps québécois rime avec temps des sucres, où l'on revêt une chemise à carreaux pour visiter une cabane à sucre et noyer son brunch dans le sirop d'érable. Mais d'où vient cette tradition, et comment a-t-on découvert l'or blond ?* [19] – у цьому фрагменті фіксуємо такі маркери лінгвокультури Квебеку, як *le printemps québécois, temps des sucres, une chemise à carreaux, une cabane à sucre, son brunch, le sirop d'érable*. Про вагоме значення кленового сиропу свідчить метафоричне словосполучення *l'or blond* («світле золото»), що його автор уводить до тексту декілька разів, як і густативна фразема *se sucrer le bec*, котре належить до квебекського фразеологічного фонду, характерним маркером чого є використання слова *bec* у значенні 'bouche', 'bistou' (пор. вислів *donner / faire un bec*, уживаний також у Швейцарії; до слова, орнітоморфна метафоризація наявна й у випадку інших питомених для квебекського різновиду французької мови лексем, таких як *jaser* ('щебетати') у значенні 'parler' і похідної від неї *jasette*).

У статті «Assurer la survie du sirop d'érable» із видання «L'actualité», опублікованій 4 березня 2026 року [20], також основний фокус зосереджений на місці кленового сиропу в контексті Квебеку: автор зазначає, що в цій провінції Канади виробляють приблизно три чверті від усієї кількості кленового сиропу у світі: *À lui seul, le Québec produit près des trois quarts du sirop d'érable sur la planète, ce qui génère des retombées économiques annuelles frôlant le milliard de dollars* [20]. Водночас у цьому тексті актуалізована інша проблема – захисту індустрії кленового сиропу перед кліматичними змінами й ініціативам для забезпечення врожайності клена протягом най-

ближчих десятиліть. Задля цього дослідники з Університету Лавалю облаштували на окремій ділянці квебекського кленового лісу необхідні споруди, щоб вивчати дерева: *L'Université Laval a construit, sur ce terrain qui lui appartenait déjà, toutes les installations nécessaires pour établir une érablière d'enseignement et de recherche où, à partir de ce printemps, des chercheurs analyseront cet arbre emblématique* [20]. Такі дослідження дали б змогу вченим з'ясувати, наприклад, чому одна ділянка насадження клену може мати вдвічі вищу врожайність за іншу, навіть якщо вони розташовані в одному регіоні. Розроблення способів підтримки врожайності кленових дерев, окрім економічного, має ще й символічне значення, пов'язане із захистом культурної спадщини й сімейних традицій із виробництва кленового сиропу, що їх передають від покоління до покоління: *Si les producteurs parviennent, connaissances scientifiques à l'appui, à produire plus avec les arbres qui font la fierté de leur famille depuis des décennies, le fruit de leur travail n'a pas fini de faire des adeptes* [20].

Та сама проблема порушена в статті «Nos érables secoués par les changements climatiques» із видання «La Presse» від 6 квітня 2026 року [21], у тексті якої конкретизований процес дослідження кленів у лісі Університету Лавалю, порівнюваному з «живою лабораторією»: *Chacun de ces érables est un laboratoire vivant. Pour la première fois en Amérique du Nord, une chaire de recherche en acériculture a pour mandat d'assurer la survie de l'espèce lourdement secouée par les changements climatiques* [21]. З лабораторією порівняно й цукрову хатину, яка тут постає вже не суто традиційним приміщенням, а унікальним технологічним центром для перетворення соку на кленовий сироп: *Au bout d'un sentier, une cabane à sucre laboratoire unique en son genre est prête à transformer la sève en sirop d'érable* [21].

Цілий культурний шар, що асоціюється з кленовим гаєм як частиною канадської ідентичності (*nos érablières*), опиняється під загрозою руйнівного впливу кліматичних змін, що спричиняють передчасний сокорух і впливають на передбачуваність і стабільність сезону кленового соку: *Quand ce n'est pas un soudain redoux, c'est le gel ou de fortes précipitations qui fragilisent nos érablières, et inévitablement, les saisons des sucres. Les acériculteurs sont habitués à s'adapter. Selon les saisons, le sirop est plus pâle ou plus foncé, moins sucré, en plus grande ou en moindre quantité* [21]. У цьому сенсі поняття *érablière*, порівнюване з дослідницькою лабораторією, наближа-

**Фреймова структура та лексичне наповнення
ЛД ACÉRICULTURE**

Слот	Лексичні репрезентанти
Агенс	<i>acériculteur, acéricultrice</i>
Локація	<i>érablière, cabane à sucre, laboratoire</i>
Сировина	<i>érable à sucre, sève d'érable, eau d'érable</i>
Експерієнсер	<i>entaillage, bouillage</i>
Інструмент	<i>chaudière, chalumeau, évaporateur, vilebrequin, échantillonneur de sève</i>
Результат	<i>sirop d'érable, tire d'érable, beurre d'érable</i>

ється до загальнішого – *terroir*, значущого для французької лінгвокультури, що позначає унікальну сукупність показників ґрунту, клімату, рельєфу та традицій, які формують неповторний смак продукту в конкретній місцевості. Справді, відтепер за допомогою сучасного обладнання дослідники можуть визначати, як саме адаптувати процес збирання соку відповідно до його стану в певний період. Наслідки потепління, проте, досі залишаються невизначеними, що дає фахівцям підстави прогнозувати міграцію ареалу кленових гаїв на північ: « [...] Avec le réchauffement de la planète, nous ne le savons pas encore, mais **peut-être qu'un jour il y aura des érablières plus au nord**. Déjà, il y en a en Gaspésie, dans Charlevoix, ce qui n'est pas nécessairement mauvais », ajoute M. Vaudeville [21]. Отже, ідея нагальної важливості захисту кленів завдяки науковим дослідженням постає як аксіологічний імператив збереження культурної спадщини й родинних традицій для майбутнього.

Для того щоб змодельовати лексико-семантичне поле 'Acériculture', з аналізованих статей були відібрані лексичні одиниці, тематично пов'язані з виробництвом кленового сиропу. Ядро поля становить архісема 'acériculture', яку оточують суміжні навколядерні одиниці (*sirop d'érable, érable à sucre, acériculteur*). Близьку периферію цього поля складають одиниці, що їх можна об'єднати до таких окремих лексико-семантичних груп, як 'Lieu' (*érablière, cabane à sucre, laboratoire*), 'Matière' (*érable à sucre, sève d'érable, eau d'érable*), 'Processus' (*entaillage, bouillir*), 'Instruments' (*chaudière, chalumeau, échantillonneur de sève*). До його далекої периферії входять лексико-семантичні групи із суміжними чи більш специфічними лексемами, наприклад: 'Produits' (*tire d'érable, or blond*), 'Instruments' (*évaporateur, vilebrequin*), 'Période' (*le temps des sucres, le printemps québécois*). Лексемою з найширшою дистрибуцією виявилась одиниця *érable* (*sirop d'érable, sève d'érable, eau d'érable, tire d'érable, érable à sucre*).

Для моделювання лексико-семантичного простору реалізації ЛД ACÉRICULTURE видається можливим і застосування використовуваного в когнітивній лінгвістиці методу **фреймового аналізу**. Для досліджуваного концепту базовим є процесуально-діяльнісний фрейм ACÉRICULTURE, що розгортається через мережу взаємопов'язаних слотів. Аналіз фрагментів медіадискурсу й енциклопедичної літератури дає змогу визначити основні термінологічні вузли цього фрейму, систематизовані в табл. 2.

Для формалізації ситуативної моделі ЛД ACÉRICULTURE доцільним є окреслення форми його фрейму-сценарію:

ACÉRICULTURE = Predicate (*produire*) + Agent (*acériculteur*) + Object (*sirop d'érable*) + Source (*eau d'érable*) + Instrument (*évaporateur*) + Locus (*érablière*) + Temporality (*le temps des sucres*), де базовий предикат дії (*produire*) активує всю мережу асоціативних зв'язків між актантами. Значна частина цих лексичних репрезентантів має тісний асоціативний зв'язок із Квебеком.

Зрештою, варто зауважити, що застосований комплекс методів семантичного аналізу забезпечує розкриття об'єктивації ЛД ACÉRICULTURE у структурі сучасного квебекського медіадискурсу, проливаючи світло на його денотативні елементи й конотативні значення, асоційовані з аксіологічною модальністю захисту й збереження національної ідентичності, одним із найяскравіших маркерів якої є кленовий сироп. Актуалізація в медіатекстах ідеї культурного значення цього символу як спадщини, яка об'єднує покоління, оприявнює здатність поняття *acériculture* концептуалізуватися в термінах метафори ACÉRICULTURE EST UNE TRADITION, що викликає стійкі лінгвокультурні асоціації в носіїв мови. Таке функціонування концепту становить когнітивне підґрунтя для сприйняття з боку читачів заклику надати уваги питанню кліматичних змін як таких, що можуть впливати на індустрію кленового сиропу не лише в економічному аспекті, але також і як на культурну цінність, вивчення способів захисту якої потребує підтримки.

Перспективність апробованої методики полягає в практичному значенні для дослідження конкретних лінгвокультурних концептів і домінант. Додаткові дані щодо ролі ЛД ACÉRICULTURE у канадському медіадискурсі може надати аналіз його реалізації у французькомовних медіаджерелах провінції Онтаріо й історичного регіону

Акадія та зіставлення потенційних результатів з уже отриманими, як і порівняння його з іншими подібними концептами (як-от VITICULTURE для Франції, VITIVINICULTURA для Іспанії чи GARDENING для Великої Британії в межах міжмовних компаративних студій).

Висновки. Отже, здійснений комплексний семантичний аналіз реалізації ЛД ACÉRICULTURE у структурі сучасного квебекського медіадискурсу на матеріалі французькомовних періодичних видань Канади дав змогу відтворити поняттєво-ціннісну складову відповідного концепту як символу канадської ідентичності. У процесі дослідження були розкриті елементи концептуальної мережі поняття *acériculture*, пред-

ставленого в сукупності компонентів його лексико-семантичного поля та слотів фрейму, який він актуалізує у лінгвокультурі Квебеку, унаслідок чого був виявлений контекст функціонування ЛД ACÉRICULTURE, пов'язаний із підтримкою індустрії кленового сиропу як значущого лінгвокультурного маркера. Засвідчені закономірності вможливають подальше вивчення цього концепту як ЛД порівняно із суміжними в ширшому французькомовному корпусі.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в розширенні апробованої методики семантичного аналізу лінгвокультурних концептів і доміант засобами комп'ютерної лінгвістики та її подальшому практичному застосуванні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Geeraerts D. Theories of Lexical Semantics. Oxford : Oxford University Press, 2010. xix+341 p.
2. Glynn D. Semasiology and onomasiology: Empirical questions between meaning, naming and context. *Change of Paradigms – New Paradoxes: Recontextualizing Language and Linguistics* / Ed. by J. Daems, E. Zenner, K. Heylen, D. Speelman, H. Cuycens. Berlin ; München ; Boston : Mouton de Gruyter, 2015. pp. 47–80. DOI : <https://doi.org/10.1515/9783110435597-004> (accessed 23 April 2026).
3. González Ochoa C. De la semiología al análisis del discurso. *Acta Poética*. 1980. Núm. 2. pp. 73–112.
4. Застріжна Л. В. Семасіологічний та граматичний аналіз дієслів англійської, української та іспанської мов. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2025. Вип. 27(95). С. 66–69. DOI : [http://doi.org/10.25264/2519-2558-2025-27\(95\)-66-69](http://doi.org/10.25264/2519-2558-2025-27(95)-66-69) (дата звернення: 23.04.2026).
5. Rastier F. Interpretative semantics / transl. by N. Riemer. *The Routledge Handbook of Semantics* / ed. by N. Riemer. Abingdon, Oxon ; New York : Routledge, 2016. pp. 491–506.
6. Sharifian F. Cultural Linguistics. *The Routledge Handbook of Language and Culture* / Ed. by F. Sharifian. Abingdon, Oxon ; New York : Routledge, 2015. pp. 473–492.
7. Ngram frequency graph for 'acériculture'. *Google Books Ngram Viewer*. URL : https://books.google.com/ngrams/graph?content=ac%C3%A9riculture&year_start=1870&year_end=2022&corpus=fr&smoothing=3&case_insensitive=false (accessed 23 April 2026).
8. L'histoire du PPAQ. *Producteurs et productrices acéricoles du Québec*. URL : <https://ppaq.ca/fr/les-ppaq/notre-adn-mission-vision-valeurs/histoire-des-ppaq/> (consulté le 23 avril 2026).
9. Acériculture : définitions, synonymes, prononciation, exemples. *Le Robert : dictionnaire en ligne*. URL : <https://dictionnaire.lerobert.com/definition/acericulture> (consulté le 23 avril 2026).
10. Acériculture : définitions. *Dictionnaire de français Larousse*. URL : <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/ac%C3%A9riculture/611> (consulté le 23 avril 2026).
11. Acériculture : définition du mot. *La langue française : dictionnaire*. URL : <https://www.lalanguefrancaise.com/dictionnaire/definition/acericulture> (consulté le 23 avril 2026).
12. Acériculture : définition. *Encyclopædia Universalis*. URL : <https://www.universalis.fr/dictionnaire/ac%C3%A9riculture/> (consulté le 23 avril 2026).
13. Acériculture : définition. *Usito : dictionnaire en ligne / Université de Sherbrooke*. URL : <https://usito.usherbrooke.ca/d%C3%A9finitions/ac%C3%A9riculture> (consulté le 23 avril 2026).
14. Acériculture : définition. *Dictionnaire historique du français québécois*. URL : <https://www.dhfrq.org/article/acericulture> (consulté le 23 avril 2026).
15. Acériculture : définition. *Grand dictionnaire terminologique / Office québécois de la langue française*. URL : <https://vitrinelinguistique.oqlf.gouv.qc.ca/fiche-gdt/fiche/8358384/acericulture> (consulté le 23 avril 2026).
16. Acériculture. *Base de données lexicographiques panfrancophone*. URL : https://www.bdlp.org/resultat?base_s%5B0%5D=QU&query=ac%C3%A9riculture (consulté le 23 avril 2026).
17. Werner L. H. Industrie du sirop d'érable / mis à jour par E. Yarhi, J. Poulin. *L'Encyclopédie Canadienne*. URL : <https://thecanadianencyclopedia.ca/fr/article/acericulture> (consulté le 23 avril 2026).
18. Le temps des sucres reconnu comme « patrimoine immatériel ». *Producteurs et productrices acéricoles du Québec*. URL : <https://ppaq.ca/fr/communiques/le-temps-des-sucres-reconnu-comme-patrimoine-immateriel/> (consulté le 23 avril 2026).

19. Origine des cabanes à sucre : comment a-t-on découvert le sirop d'érable ? *Le Journal de Montréal*. Le 3 avril 2026. URL : <https://www.journaldemontreal.com/2026/04/03/origine-des-cabanes-a-sucre-comment-a-t-on-decouvert-le-sirop-derable> (consulté le 23 avril 2026).

20. Rettino-Parazelli K. Assurer la survie du sirop d'érable. *L'actualité*. Le 4 mars 2026. URL : <https://lactualite.com/lactualite-affaires/assurer-la-survie-du-sirop-derable> (consulté le 23 avril 2026).

21. Champagne S. Nos érables secoués par les changements climatiques. *La Presse*. Le 6 avril 2026. URL : <https://www.lapresse.ca/actualites/environnement/2026-04-06/planete-bleue-idees-vertes/nos-erables-secoues-par-les-changements-climatiques.php> (consulté le 23 avril 2026).

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 23.06.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.07.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 20.08.2026